

حسن خط صنف اول

افغانستان

زموږ ځانه

د ټولو مشترک

ګډ کور

دی . است .

سرود ملی

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه پان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلېږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حسن خط

صنف اول

سال چاپ: ۱۳۹۷ هـ . ش

مشخصات کتاب

مضمون: حسن خط

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش هنر نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: اول

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تالیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۷ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ‌خانه: مطبعه بهیر

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقرأ باسم ربك

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه گان هویداست، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه‌های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراها و والدین، از عناصر شش گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می‌روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. در چنین برهه سرنوشت‌ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می‌باشد.

از همین رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت‌های مهم وزارت معارف پنداشته می‌شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب‌های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه‌های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی باکیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به‌عنوان تربیت‌کننده گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می‌گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش‌های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسؤولیت‌پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش آموزان خوب و دوست داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه‌های فردای کشور می‌خواهم تا از فرصت‌ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن‌ها در این راه مقدس و انسان‌ساز موفقیت استدعا دارم.

با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مترقی دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتر محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

بخش اول

۱	..... درس اول: وسایل خطاطی
۲	..... درس دوم: نقطه
۳	..... درس سوم: درس (آ)
۴	..... درس چهارم: حرف (ب) و حرف‌های هم شکل آن
۵	..... درس پنجم: حرف (ج) و حرف‌های هم شکل آن
۶	..... درس ششم: حرف (د) و حرف‌های هم شکل آن
۷	..... درس هفتم: حرف (ر) و حرف‌های هم شکل آن
۸	..... درس هشتم: حرف (س) و حرف‌های هم شکل آن
۹	..... درس نهم: حرف (ص) و حرف‌های هم شکل آن
۱۰	..... درس دهم: حرف (ط) و حرف‌های هم شکل آن
۱۱	..... درس یازدهم: حرف (ع) و حرف‌های هم شکل آن
۱۲	..... درس دوازدهم: حرف (ف) و حرف‌های هم شکل آن
۱۳	..... درس سیزدهم: حرف (ق)
۱۴	..... درس چهاردهم: حرف (ک)
۱۵	..... درس پانزدهم: حرف (گ)
۱۶	..... درس شانزدهم: حرف (ل)
۱۷	..... درس هفدهم: حرف (م)
۱۸	..... درس هجدهم: حرف (ن)
۱۹	..... درس نوزدهم: حرف (و)
۲۰	..... درس بیستم: حرف (هـ)
۲۱	..... درس بیست و یکم: حرف (ی)
۲۲	..... درس بیست و دوم: حرف (ی)
۲۳-۲۸	..... بخش دوم: رهنمود تدریس برای معلم

یادآوری:

این کتاب حاوی دو بخش است، بخش اول آن، کتاب درسی برای شاگردان و بخش دوم آن، نمونه رهنمای تدریس چند درس برای معلمان محترم می‌باشد، امید است که شاگردان و معلمان محترم از این کتاب استفاده درست نمایند.

وسایل خطاطی

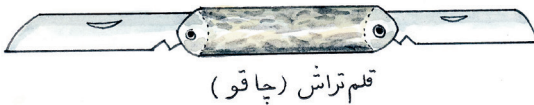
هدف: آشنایی شاگردان، با وسایل خطاطی و طریقه‌های استفاده از آن

آیا در گذشته با کدام وسیله خطاطی آشنایی داشته اید؟

شکل‌های زیر را با دقت ببینید؛ آن‌ها را به همدیگر نشان داده و نام بگیرید.

قلم تراش (چاقو)

قلم‌نی

قطر زن (قطع زن)

دوات

لیقه (جری ابریشم یا سُند خام‌دوز)

کارخانه‌گی

از جمله وسایل خطاطی قلم نی، دوات و لیقه را تهیه کرده به صنف بیاورید.

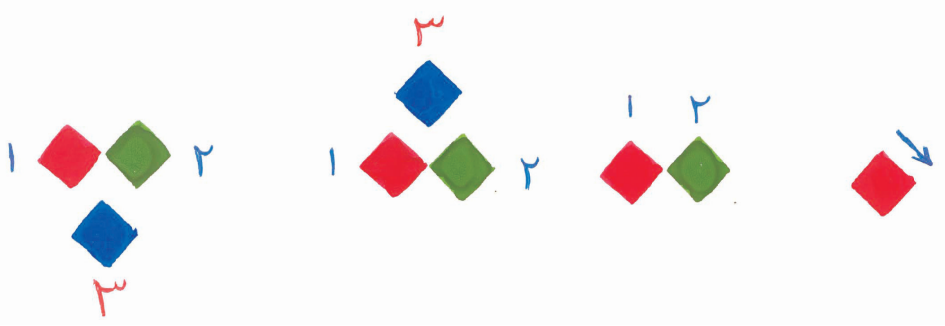
(نقطه)

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز گرفتن قلم

پرسش‌ها

۱- آیا نقطه را می شناسید؟

۲- به نظر شما نقطه چه شکل دارد؟

در کتابچه‌های مشق خود با قلم نی، نوشتن نقطه را تمرین کنید.

نقطه‌ها را در خانه مشق نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (الف) و شکل مد (ا)

۱- آیا خوش دارید که خط تان خوب شود؟

حرف (ا) را با قلم نی تمرین کنید.

کارخانه گی

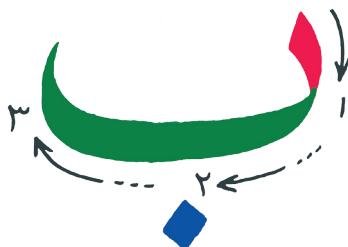
(ا ، ا) را با پنسل و یا قلم نی، در کتابچه‌های خود مشق و تمرین نمایید.

ب

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ب) و حرف‌های هم شکل آن

پرسش
به نظر شما حرف (ب) از حرف‌های (پ ت ث) چه فرق دارد؟

سر مشق فوق را با دقت مشاهده نموده و آن‌ها را با قلم نی، در کتابچه‌های خود مشق و تمرین کنید.

حرف‌های (ب پ ت ث) را با قلم پینسل یا نی در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ج) و حرف‌های هم شکل آن

به نظر شما حرف (ج) چگونه نوشته می‌شود؟

حرف (ج) و حرف‌های هم شکل آن را با قلم نی، از روی سرمشق کتاب تمرین کنید.

حرف های (ج-ح-خ) را با قلم نی یا پنسل، در کتابچه‌های تان مشق و تمرین نمایید.

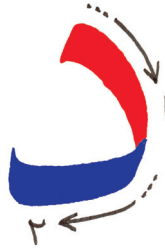

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (د) و حرف هم شکل آن

پرسش

- اگر بالای حرف (د) یک نقطه بگذارید چه خوانده می شود؟

فعالیت

حرف (د) را از روی سرمشق کتاب تان بادر نظر داشت حرکت های آن با قلم نی، مشق و تمرین کنید.

کارخانه گی

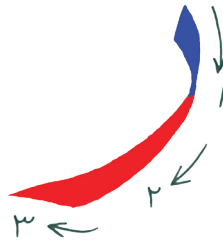
حرف های (د-ذ) را با قلم نی یا پینسل، در کتابچه های تان مشق و تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ر) و حرف‌های هم شکل آن

پرسش
- به نظر شما حرف (ر) از حرف‌های (ز) و (ژ) چه فرق دارد؟

شکل حرف (ر) و حرف‌های هم شکل آن را با در نظر داشت حرکت‌های آن، از روی سر مشق کتاب، تمرین کنید.

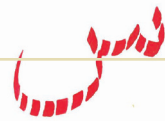
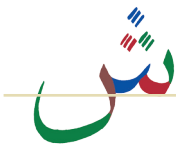
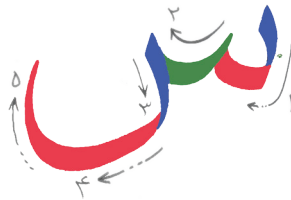
حرف‌های (ر - ز - ژ) را در کتابچه‌های تان با قلم پینسل تمرین نمایید.

س

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (س) و حرف هم شکل آن

- آیا گفته می‌توانید که حرف (س) از حرف (ش) چه فرق دارد؟

حرف‌های (س - ش) را با دقت مشاهده کنید، دندان‌های آن را بشمارید و آن را با قلم نی از روی سر مشق کتاب تمرین کنید.

کارخانه‌گی

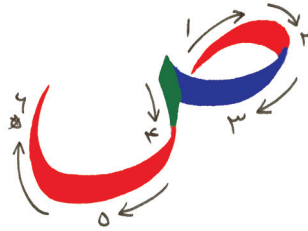
حرف‌های (س - ش) را با قلم نی یا پנסل تمرین کنید.

ص

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ص) و حرف هم شکل آن

- آیا گفته می‌توانید که حرف (ص) در چند حرکت نوشته می‌شود؟

سر مشق کتاب را با دقت ببینید، بعد آن را با قلم نی، مشق و تمرین کنید.

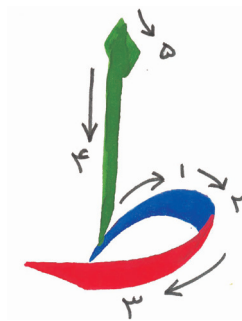
حرف‌های (ص - ض) را با قلم پینسل و یا نی، در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

هدف: آشنایی شاگردان با طرز نوشتن حرف (ط) و حرف هم شکل آن

- در سرمشق زیر حرف (ط) با چند رنگ نوشته شده است؟

سرمشق بالا را با دقت ببینید و با قلم نی آن را مشق کنید.

کارخانه گی

حرف‌های (ط-ظ) را با قلم نی و یا پینسل در کتابچه‌های تان مشق و تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ع) و حرف هم شکل آن

- به نظر شما چه وقت حرف‌ها را می‌توانیم زیبا بنویسیم؟

با توجه به سر مشق کتاب، شکل (ع) را با قلم نی، مشق و تمرین کنید.

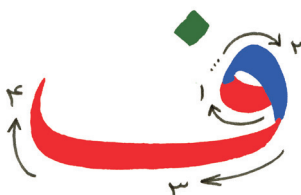
حرف‌های (ع-غ) را با قلم نی و یا پینسل در کتابچه‌های تان مشق و تمرین کنید.

ف

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ف)

- کی گفته می‌تواند که حرف (ف) با چند حرکت نوشته می‌شود؟

به سر مشق بالا دقت نموده، تعداد حرکت‌ها را حساب نمایید؛ سپس آن‌را با قلم نی، در کتابچه‌های خود مشق و تمرین کنید.

کارخانه‌گی

(ف) را با قلم نی و یا پنسل در کتابچه‌های خود مشق و تمرین کنید.

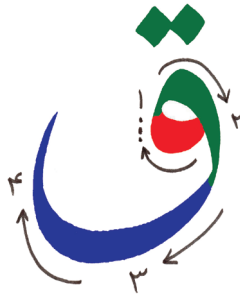
ق

هدف: آشنایی شاگردان، با نوشتن حرف (ق)

پرسش

- آیا گفته می توانید که بعد از حرف (ف) کدام حرف می آید و چطور نوشته می شود؟

حرف (ق) را با قلم نی در کتابچه های خود مشق و تمرین کنید.

کارخانه گی

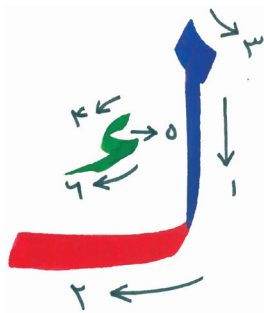
حرف های (ق- ف) را با قلم نی و یا پنبسل در کتابچه های خود مشق و تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ک) و حرف هم شکل آن

- آیا می دانید حرف (ک) چه طور نوشته می شود؟

حرف (ک) و حرف هم شکل آن (گ) را با دقت مشاهده نموده؛ سپس با قلم نی آن را مشق و تمرین نمایید.

کارخانه گی

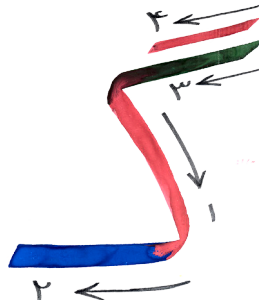
حرف (ک-گ) را با قلم نی و یا پنبسل در کتابچه های خود مشق و تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (گ)

- آیا گفته می‌توانید که حرف (گ) بعد از کدام حرف می‌آید و چگونه نوشته می‌شود؟

سرمشق بالا را با قلم نی، مشق کنید.

کارخانه‌گی

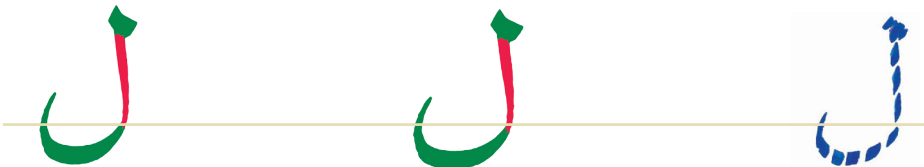
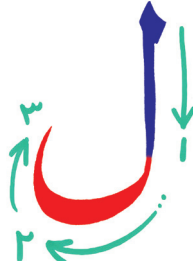
حرف (گ) را با قلم نی و یا پנסل، در کتابچه‌های خود مشق و تمرین کنید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ل)

- بعد از حرف (گ) کدام حرف می آید و چگونه نوشته می شود؟

حرف (ل) را با دقت مشاهده نموده؛ سپس آن را با قلم نی در کتابچه های مشق خود تمرین کنید.

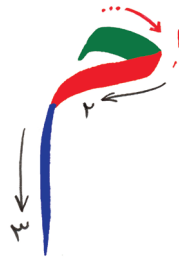
حرف های (ل-ق) را با قلم نی و یا پنسل، در کتابچه های خود مشق و تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (م)

- آیا گفته می‌توانید که نام پیامبر اسلام صلی الله علیه وسلم به کدام حرف شروع می‌شود؟

به سرمشق بالا دقت نموده از روی آن حرف (م) را با قلم نی مشق و تمرین کنید.

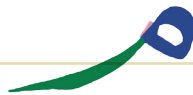
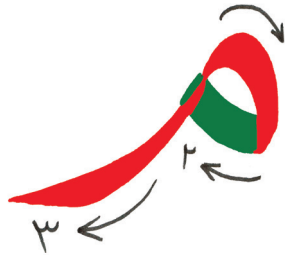
حرف (م) را با قلم نی و یا پنسل، در کتابچه‌های تان مشق و تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن شکل دیگر حرف (م)

- آیا این شکل (م) را در گذشته دیده اید و آن چگونه نوشته می شود؟

حرف (م) را با دقت ببینید، آن را مرحله به مرحله توجه نموده و با قلم نی آن را مشق کنید.

کارخانه گی

هر دو شکل حرف (م) و (م) را با قلم نی و یا پنبسل در کتابچه های تان مشق و تمرین نمایید.

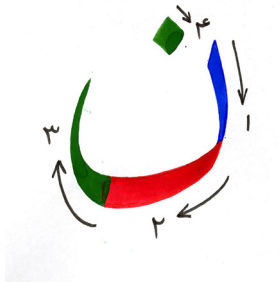

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ن)

- آیا گفته می‌توانید که حرف آخر کلمهٔ نان چطور نوشته می‌شود؟

سرمشق بالا را با دقت مشاهده نموده؛ سپس آن را با قلم نی مشق نمایید.

کارخانه‌گی

حرف (ن) را با قلم نی و یا پنسل در کتابچه‌های تان مشق و تمرین نمایید.

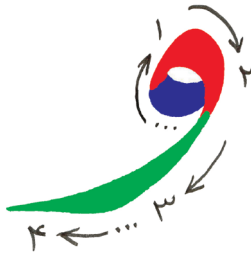

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (و)

پرسش

۱- کی می داند کلمه (وطن) با کدام حرف آغاز و چگونه نوشته می شود؟

فعالیت

حرف (و) را با قلم نی مشق نمایید.

کارخانه گی

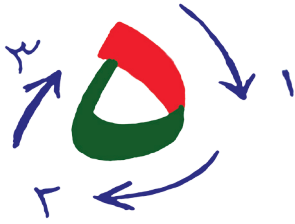
حرف (و) را با قلم نی و یا پنبسل در کتابچه های تان مشق و تمرین نمایید.

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن شکل‌های حرف (ه) (ه)

- به نظر شما شکل‌های حرف (ه) و (ه) چگونه نوشته می‌شوند؟

شکل‌های حرف (ه) (ه) را با دقت مشاهده نموده و آن را با قلم‌نی، مشق و تمرین کنید.

کارخانه‌گی

شکل‌های حرف (ه) (ه) با قلم‌نی و یا پنسل در کتابچه‌های خود مشق و تمرین کنید.

ی

هدف: آشنایی شاگردان، با طرز نوشتن حرف (ی)

- آیا می دانید حرف (ی) چگونه نوشته می شود؟

حرف (ی) را با دقت مشاهده نموده، با قلم نی، آن را مشق و تمرین کنید.

کارخانه گی

حرف (ی) را با قلم نی و یا پنسل، در کتابچه های خود مشق نمایید.

بخش دوم

رهنمای تدریس حسن خط

صفحه (۱)

زمان تدریس: (دو ساعت درسی)

ساعت اول درسی

عنوان درس		وسایل خطاطی
اهداف عمومی		شناخت وسایل خطاطی و روش‌های استفاده از آن
اهداف آموزشی		از شاگردان انتظار می‌رود تا در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند: - با وسایل خطاطی آشنایی پیدا کنند. - از وسایل خطاطی به صورت درست استفاده کرده بتوانند. - به مشق کردن توسط وسایل خطاطی علاقه مند شوند.
روش‌های تدریس		انفرادی، سؤال و جواب، توضیحی، مشق و تمرین...
وسایل تدریس		کتاب، کتابچه، قلم پینسل، پینسل پاک، قلم نی، تباشیر، دوات، خط کش، قط زن (قطع زن).
روش‌های ارزیابی		مشاهده‌وی، عملی و سؤال و جواب.
۵ دقیقه	سلام، احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حضری	فعالیت‌های مقدماتی
۵ دقیقه	تبریکی سال نو تعلیمی، صحبت در مورد وسایل خطاطی و طریقه استفاده درست از آن	
	طرح پرسش‌های انگیزه‌ی	
	- آیا وسایل خطاطی را می‌شناسید و گاهی با قلم نی مشق کرده اید؟	

زمان تدریس	فعالیت‌های معلم
۳۵ دقیقه	<p>به پرسش‌ها پاسخ دهید:</p> <ul style="list-style-type: none"> - کدام وسایل خطاطی را شناختید؟ نام بگیرید - از قلم نی برای چه استفاده می‌کنید؟ - آیا خوش دارید برای نوشتن از وسایل خطاطی استفاده کنید؟ - درس را تشریح و توضیح دهید. - وسایل خطاطی را به شاگردان معرفی کنید. - طریقه کاربرد هر یک از وسایل خطاطی را توضیح دهید.
	<p>ارزیابی: برای حصول اطمینان از اینکه آیا شاگردان با وسایل خطاطی آشنایی پیدا کرده‌اند، آن‌ها را به گونه عملی، مانند طرز گرفتن قلم نی، طرز استفاده از رنگ با قلم نی و غیره ارزیابی نمایید.</p> <p>کارخانه‌گی: به شاگردان هدایت دهید تا نقطه را مطابق سر مشق، تمرین کنند و روز دیگر به صنف بیاورند.</p>
	<p style="text-align: center;">معلومات بیشتر برای معلم</p> <p>کاغذ خطاطی: عبارت از کاغذی است شفاف و نسبتاً لشمی است که قلم نی روی آن به آسانی حرکت کرده و رنگ روی آن نشر نمی‌کند.</p> <p>قلم نی: از جنس نی سخت و پخته به دست می‌آید، نی به هر اندازه که پخته باشد خوب می‌تواند سر شود. برای خطاطی همان قلم نی را انتخاب کنید که پخته بوده راست و بدون گره باشد و یا گره آن در قسمت‌های آخر قلم قرار داشته باشد؛ زیرا گره در وسط قلم باعث آسیب دیدن انگشتان دست می‌گردد.</p> <p>قلم تراش: نوع چاقوی مخصوص می‌باشد که تیغه آن قسماً نازک و پشت تیغه آن باریک است تا تراشیدن سر قلم به ساده‌گی صورت گیرد.</p> <p>قط زن (قطع زن): وسیله سخت، از جنس چوب و یا شاخ حیواناتی، چون: گوزن و غیره است که در هنگام سر کردن قلم زیر نوک قلم نی جهت قطع کردن آن قرار می‌گیرد.</p>

زمان تدریس: (دوساعت درسی)

نقطه		عنوان درس
آشنایی شاگردان، با طرز گرفتن قلم و گذاشتن نقطه توسط قلم نی		اهداف عمومی
از شاگردان انتظار می رود تا در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند: - شاگردان با نی نقطه را مشق کرده بتوانند. - قلم نی را به طور درست به دست گرفته و توسط قلم نی نقطه را روی کاغذ مشق کرده بتوانند. - شاگردان به زیبا نویسی و هنر خطاطی علاقه مند شوند.		اهداف آموزشی - دانش - مهارت - ذهنیت
انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب، توضیحی، مشق و تمرین.		روش‌های تدریس
کتاب، کتابچه، قلم پینسل، پینسل پاک، قلم نی تباشیر، دوات، خط کش.		وسایل تدریس
مشاهده‌وی، عملی و سؤال و جواب.		روش‌های ارزیابی
۵ دقیقه	سلام، احوال پرسی، تنظیم صنف، گرفتن حضری دیدن کارخانه‌گی، یاد آوری از درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید.	فعالیت‌های مقدماتی
۵ دقیقه	طرح پرسش‌های انگیزه‌ی: - آیا وسایل خطاطی را می شناسید و گاهی با قلم نی مشق کرده اید؟	

مدت زمان	فعالیت‌های معلم
۳۵ دقیقه	<p>- از شاگردان راجع به درس سؤال نمایید.</p> <p>- درس را تشریح و توضیح کنید.</p> <p>- طریقهٔ درست مشق کردن را با قلم نی به شاگردان توضیح دهید.</p> <p>- فعالیت درس را اجرا کنید.</p>
<p>ارزیابی: برای حصول اطمینان از اینکه آیا شاگردان مشق کردن نقطه توسط وسایل خطاطی و طریقهٔ استفاده از قلم نی را آموخته‌اند، کار چند شاگرد را ارزیابی نمایید.</p>	
<p>کارخانه‌گی: به شاگردان هدایت دهید تا نقطه‌ها را توسط قلم نی مشق و تمرین کنند؟</p>	
<p style="text-align: center;">معلومات بیشتر برای معلم</p> <p>لیقه: از جری الیاف یا ابریشم و یا سُنْد خامکدوزی به دست می‌آید که آن را باید قبل از استفاده با آب و صابون شست تا خواص مواد کیمیایی که در آن موجود است از بین برود، پس از خشک شدن، در بوتل دوات جا به جا می‌گردد. ليقه از چپه شدن رنگ، نشر کردن قلم روی کاغذ، آلوده شدن دست‌ها، فرش خانه و لباس جلوگیری می‌کند.</p> <p>سیاهی: رنگی است که برای مشق کردن مورد استفاده قرار می‌گیرد و در بازار به نام رنگ نی پیدا می‌شود. در گذشته سیاهی را مردم از مواد ترکیبی تهیه می‌کردند، که به نام مرکب نیز یاد می‌شد.</p> <p>دوات: بوتلی است که رنگ (سیاهی) و ليقه در آن جا به جا می‌شود. این بوتل نسبت به بوتل‌های معمولی دارای دهن بزرگتر می‌باشد.</p> <p>خط کرسی: خط مستقیم افقی می‌باشد که توسط پنسل و خط کش به طور خفیف و کم‌رنگ کشیده می‌شود تا خط به استقامت آن راست نوشته شود.</p> <p>استاد محترم! ابتدا به شاگردان توصیه کنید تا برای خود کتابچهٔ مشق، قلم نی و دوات تهیه نمایند و به آن‌ها بفهمانید که فقط در کتابچه‌های مشق شان تمرین نمایند و در کتاب درسی نوشته نکنند؛ همچنان به آن‌ها هدایت دهید تا قلم‌های خود را پس از مشق کردن پاک نمایند.</p> <p>قلم‌های شاگردان را سر نموده و از گرفتن چاقو، برای تراشیدن قلم، آن‌ها را ممانعت کنید؛ زیرا استعمال چاقو برای اطفال خطرناک است.</p> <p>به شاگردان بفهمانید که قبل از مشق نمودن، ابتدا به سرمشق کتاب دقت کنند تا چشم‌شان با شکل حرف‌ها آشنا شود، بعد از آن با قلم نی از روی سرمشق کتاب، آن‌را تمرین کنند.</p>	

زمان تدریس: (دو ساعت درسی)

عنوان درس		حرف (الف) مد دار (آ)
اهداف عمومی		آشنایی شاگردان با طرز خطاطی حرف (آ) توسط قلم نی
اهداف آموزشی		از شاگردان انتظار می‌رود تا در پایان این درس به اهداف زیر دست یابند:
- دانش		- شاگردان طریقه مشق کردن (آ) را توسط قلم نی بدانند.
- مهارت		- شاگردان طریقه خطاطی حرف (آ) را با قلم نی مشق کرده بتوانند.
- ذهنیت		- شاگردان به مشق کردن حرف (آ) توسط قلم نی علاقه مند شوند.
روش‌های تدریس		انجام فعالیت‌های گروهی، انفرادی، سؤال و جواب، توضیحی، مشق و تمرین.
وسایل تدریس		کتاب، کتابچه، قلم پینسل، پینسل پاک، قلم نی، تباشیر، دوات، خط کش.
روش‌های ارزیابی		مشاهده‌وی، عملی و سؤال و جواب
فعالیت‌ها مقدماتی		سلام، احوال پرسی، گرفتن حاضری، تنظیم صنف، دیدن کار خانه‌گی، یاد آوری درس گذشته و ارتباط آن با درس جدید.
۵ دقیقه		
۵ دقیقه		طرح پرسش‌های انگیزه‌یی: - به نظر شما نوشتن با قلم نی مشق چه اهمیت دارد؟

مدت زمان	فعالیت‌های معلم
۳۵ دقیقه	<ul style="list-style-type: none"> - از شاگردان راجع به درس سؤال نمایید. - درس را تشریح و توضیح دهید. - طریقهٔ درست مشق کردن را با قلم نی با شاگردان تمرین کنید. - طریقهٔ درست گرفتن قلم نی و استفاده از رنگ و نی را به شاگردان رهنمایی کنید. - فعالیت درس را اجرا کنید. - شاگردان را ارزیابی کنید. - برای شاگردان کارخانه‌گی بدهید.
	<p>ارزیابی: برای حصول اطمینان از اینکه آیا شاگردان طریقهٔ خطاطی حرف (آ) را توسط وسایل خطاطی (قلم نی) آموخته اند کار چند شاگرد را ارزیابی نمایید.</p>
	<p>کارخانه‌گی: به شاگردان هدایت دهید تا حرف (آ) را مطابق به سرمشق، توسط قلم نی در کتابچه‌های خود مشق و تمرین کنند.</p>
	<p style="text-align: center;">معلومات بیشتر برای معلم</p> <p>سرمشق (سرخط): خطی است که معلم می نویسد تا شاگردان از روی آن مشق نمایند؛ در کتب درسی مضمون حسن خط، سرمشق به همان نمونه‌های خط گفته می‌شود که به خاطر تمرین شاگردان در نظر گرفته شده است.</p> <p>جهت حرکت‌های قلم نی در نوشتن حرف‌ها (سر مشق‌های این کتاب) با تیرک‌ها نشان داده شده و حرکت‌های آن، شماره گذاری شده است.</p> <p>طور مثال: حرکت شماره (۱) شروع نوشتن حرف‌ها، شماره‌های بعدی ادامه و شمارهٔ آخر، پایان همان حرف است؛ لازم به یاد آوری است که تعداد حرکت‌ها در حرف‌های مختلف، کم، زیاد و متفاوت می‌باشد (بعضی حرف‌ها با یک حرکت و بعضی آن‌ها با بیشتر از ۴ حرکت نوشته می‌شوند).</p> <p>این قاعده تا آخرین درس کتاب در نظر گرفته شود و برای شاگردان بر روی تختهٔ صنف و یا کتابچهٔ سرمشق شان حرکت‌های قلم طوری نشان داده شود که شاگردان حرکت دست شما را مشاهده کرده بتوانند و آموزش بهتر صورت گیرد.</p> <p>مشق شاگردان را اصلاح نموده و آن‌ها را برای بهتر نوشتن تشویق نمایید؛ همچنان کارخانه‌گی شاگردان را روز مره، قبل از درس جدید ملاحظه و ارتباط درس جدید را با درس قبلی برقرار نمایید.</p> <p>برای شاگردان انگیزه بدهید. تا طرز نوشتن حرف‌های ترکیبی خط نسخ را بالای خط کرسی به صورت درست نوشته کنند. به شاگردان تفهیم شود که در وقت نوشتن، فاصله بین چشم و کاغذ را که به صورت تقریبی (۳۰) سانتی متر می باشد رعایت کنند تا سبب آسیب رسیدن به چشم و ستون فقرات شان نشود.</p>